

ELŐFIZETÉSI ÁRAR:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben kézhez hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 keddnap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kizárólag visszajáró
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, december 27.

Latinok és görögök.

Azt írta karácsony előtti számunkban (Kl.) ur, hogy egyesüljünk. Latin és görög szertartású katolikus papok fogjanak kezét s küzdjenek egyesülten a valóság és a haza ellenségei ellen.

Szép és okos eszme, de ez még mind kevés. Ne csak a papok fogjanak kezét, hanem egyesüljünk mindannyian, mert veszélyben forgunk valamennyien, a kik a kereszt alatt állunk.

Ezuttal képek és hasonlatok nélkül, a színek mellőzésével egyszerűen a tényeket fogom konstatálni.

A keresztény hitélet megrendült úgy fönt, mint lent. Ugy az értelmiség, mint a nép körében. Az értelmiség körében megrendítette a nemzetközi szabadságharc, a nép körében a nemzetközi szociáldemokrácia.

A templomok ugyan épp annyira, sőt talán inkább telve vannak, mint hajdan. Megjelenik Isten szolgája a bölcsönél és a sirnál is: ő fogadja védelmébe az ártatlan lelket s az élet végén ő adja vissza a testet a föld porának.

De ez aztán nagyon sok keresztény-nél minden. A bölcső a kereszt alatt áll, a sir fölé a kereszt van tűzve, de a bölcsőtől a sirig vezető uton sokan elfeledkeznek róla, hogy a kereszt alatt indultak el és végül megint a kereszt alatt fognak megpihenni.

Letérnek az utról, mert letérik őket.

Letérik a két nemzetközi áramlat, amely urak és parasztok igényei szerint berendezve, különböző utakon és módokon, de egy cél felé tör.

A taktikájuk kétségtelenül kitűnő.

Az uri használatra szánt internacionálizmus, a szabadságharc *ad.* Ad páratlanul erős támogatást. Ha akármi-lyen kis állásról van szó, a szabadságharc mint egy falanx áll a maga embere mögött. Nem kimél fáradságot, levelezést, utazást, audienciákat, rábeszélést, ígéretet, csak hogy illetékes helyen a maga emberét beajánlja. Természetes, hogy az ekként bejuttatott egyén egy elfoglalt pozíciót jelent s alkalom adtán csak erősíti bejuttatási táborát.

A népies használatra szánt internacionálizmus *igér.* Igér sokat, mindent. Nem lehet olyasmit elképzelni, a mit ne tudna ő megígérni. Éhes embernek pedig gyöngén lát a szeme — honnan venné észre, hogy a sok ígéret mögött a beszédett pártdíjakon kívül semmi egyéb valóság sincs? Vakon indul az ígéretgölk után s ha azok a kereszt ellen vezetik őket, legázolja azt a szent jelet is, a mely alatt szülei nyugszanak.

Mind a két internacionálizmus a kereszt ellen tör, Nem nyíltan, sőt inkább tiltakozva az ilyen vádak ellen. De azért utjukon haladnak, következetesen, céltudatosan, az egyik a protekció, a másik a terrorizmus segítségével.

Ilyen szervezett támadással szemben csak szervezett védelem áll meg. És ha

eddig lépésről-lépésre, szemlátomást vesztettük és veszítjük a tért, hát ennek csak a magunk bámulatos közönye és bűnös könnyelműsége az oka.

A támadóknál jelszó: egy mindért és mind egyért. Igyekeznek mindenkit előbbre vinni, mert aki elől van, az maga után viszi a többit.

Nálunk a hányan vagyunk, annyi felé húzunk. Ha valaki magas polczra jut, visszafelé húzza az irigység. Haladását gátolja az áskálódás. Viszont ő maga sem vet ügyet más bajára, élvezi a jót, melyben van, úgy vélekedvén, hogy kapari kurta neked is lesz.

Ennek végét kell vetnünk addig, míg nem késő. Addig, míg Franciaország sorsára nem jutunk.

Latin és görög szertartású katolikusok, nézzük csak végig azt a hatalmat, anyagi és szellemi erőt, a mely fölött rendelkezünk. Püspökségeink, káptalanaink, kulturális, jótékonyági intézményeink, iskoláink, lapjaink, egyesületeink — megannyi erőforrások. Kevés állam van, a melyben a kereszténységnek ennyi erősített állása volna — és kevés állam a hol a kereszt ellenségei erősebben nyomulnának elő.

Ennek pedig csak egy oka van: az összetartás teljes hiánya. Szétszakadt erővel vesztenünk kell.

Ébresszen föl valahára bennünket a közös veszély! Ne csak a papok, a vezetők, hanem mindannyian. Ne azt keressük, a mi elválaszt, hanem azt, a mi egyesít. Egyesít a hit, egyesít a haza.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az áldozat.

Írta: Jean Reibrach.

Marthe tizennyolcz esztendeje és finom vouásu szépsége eleinte nem hatottak André Lourdelre. Testi fogatkozása okozta ezt. Ugyanez okon Lourdel házasságra sem gondolt. De később részvételt keltett benne a fiatal leány szomorúsága, mely napról-napra fokozódott s amelynek alapját el is mondotta Lourdelnek.

Dollet kisasszony, a postafőnöknő keservesen megszenvedtette Martheval azt a jótéteményét, hogy magához vette, megdolgoztatta sulyosan s azonfelül még örökös szemrehányásokkal is halmozta el.

Ma, például, még az előbbeni jelenetknél is kegyetlenebb játszódtott le. André Lourdel a postarácsra támaszkodva látta, hogy Marthe

Maguk voltak. André megszólította:
 — Hát újra? Mit csinált már megint ön-nel?

A leány lehajtottáját fejét:
 — A néni egy levelet fogott el...
 — Egy levelet?
 — Azt... Hiszen önnek mindent elmondhatok.

És bevallotta, hogy már gyermekkorától óta szereti egy fiatal embert. Albert — így hívták szerelmét — ma még csak kis állásban van, egyelőre nem veheti el. Leveleznek. Egy ilyen levelet fogott el Dollet kisasszony.

A kisasszony épen belépett s így André, néhány közönyös szóval palástolta felindulását, távozott.

Most gondolt először arra, hogy szereti Martheot, hogy tulajdonképpen hozzászokott már ahhoz az eszméhez, hogy együtt marad a leánnyal. A következő napokon André nagyon levert volt. De jószívű ember léteére tovább is vigasztalni igyekezett Martheot.

Dollet kisasszony pedig egyre irigykedett

unokahugára azért, hogy a lány élvezheti majd a házasság örömeit, melyek ő előle örökre elvannak zárva. Igyekezett a leány szerelmét aljas vétek gyanánt feltüntetni. S még jobban ügyelt arra, hogy a leány Alherttel ne érintkez-hessék.

Marthe belebetegedett.
 Hozzájárult még ehhez, hogy a tél csak fokozta szenvedéseit. A hivatal ajtaja többnyire nyitva maradt a járókelő felek mögött. Marthe meghűlt és napról-napra sápadtabb és szomorubb lett.

André lelkiismereti furdalást érzett. Szinte szüksége volt arra, hogy Martheot boldognak és egészségesnek lássa.

— Csak a pénzhány választja el kegyedet Alberttől? — kérdezte egy napon halk hangon a leánytól. — Én nem vagyok ugyan gazdag, de talán segíthetek önön... Hiszen eléggé barátja vagyok önnek.

— De Marthe így felelt:
 — Köszönöm! Nem fogadhatom el.
 És sietett magyarázatát is adni:

szíves tudomására adja nagyrabecsült vevő-nek és a nagyrémű közönségnek, hogy az őszi idényre a legújabb és legdivatosabb angol, skot és Homespon, valamint angol double mellénykülönlegességek megérkeztek a cég szívesen szolgál, a legjobb kiszolgálásról

LEBOVITS és WEISZ angol divat férfiszabó cég

keztek, a mely raktár dús választékban a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll. Előnyös ruhabérlet-táblázattal pedig a cég eddigi jó hírneve is kezkesedik. — A m. t. vevőink és a t. közönség további pártfogását tisztelettel kéri.
Lebovits és Weisz angol divat férfiszabó cég NAGYVÁRAD, Fő-utca, zárdá-épület. — Városi és vidéki telefon sz. 151.

Egyesít a kereszt, mely épp úgy fennragyog templomainkon, mint a hogy benne van czimerünkben. És egyesít immár a közös veszély. Ez a tudat töltőn el valamennyiünket, latinokat és görögöket, ez kopogjon paloták és kunyhók ablakán, ez rázza fel a lusta, kényelemben szendergő lelkiismereteket fönt és alant egyaránt.

Legyenek papjaink a vezérek, a Kapisztrán Jánosok. De a vezér győzelmét a közkatonák vivják ki s a közkatonák nem győzhetnek, ha nincs a seregben lelkesedés, erő, összetartás.

Ébredjünk, egyesüljünk és cselekedjünk.

Ne feledjük, hogy ma még nem késő, de ott állunk, hogy holnap már késő lehet.

Dr. K. A.

A válság.

A legkülönbözőbb érvek hallatszottak már el az általános választói jog mellett és ellene. Konstatálni való, hogy a reform ellenzői leginkább kénytelenek feltevésekkel harcolni, mint a hívei. Abból az alkalomból, hogy egyik német lap francia politikusokat szólaltatott meg a magyar válság dolgában, ma megint firtatják a kérdést, mi lesz belőle és mi lesz nélküle? A francziák a távol perspektívájából a felett való csodálkozásuknak adnak kitéjezt, hogy az ország egyértelműen nem karolja fel lelkesedéssel az általános titkos szavazati jogot, amely hivatva van arra, hogy a nemzetet erősítse s olyan nyilatkozat is esett, hogy a baj kuforrása abban rejlik, hogy mi a monarchikus eszméhez ragaszkodunk, pedig a helyzet megoldása az általános titkos szavazati jogban és a köztársaságban rejlik.

A válságban különben nincs hír. Lukács László békeakciójához nem kezdhetett újból, mert a vezető politikusok közül senki sincs Budapesten. Kossuth Ferencz, aki az ünnepeket Solton töltötte, csak ma tér vissza a fővárosba.

Karácsonyi ünnepélyek.

A kis Jézus születését ünnepelte az elmúlt napokban az emberiség. A háromnapos ünnep mindenik napja csupa fény, csupa öröm volt. Az ünnepeket megelőzőleg a humánus emberek elkövezték mindent, az ünnepélyeket ne homályosítsa el a legkisebb felhő sem, mely a szí-

vek örömét akadályozta volna. Buzgó munkálkodásaik úgy az egyes intézetek vezetőségeinek, mint a magán embereknek, elérték céljaikat, boldoggá tettek millió és millió szívet és enyhítették a nyomort mindenütt, hova jóakaró kezük elért.

A megtartott ünnepélyek mind fényesen sikerültek.

Az egyes intézetek, kórházak, menházak ünnepélyei azonban felülmutak minden más ünnepélyt. Így nagyon kedves volt a gyermek-kórház karácsonyfa-ünnepélye, melyen a már felgyógyult, de még visszatartott gyermekek alkalmi verseket szavaltak. Ezt követte az ajándékok szétosztása. Öröm volt nézni mikor egy-egy sápadt arcú gyermek arczára örömpirt és tájadmakot felejtő mosolyt, boldogságot varázsolt a sok szép ajándék. Szépek voltak a Szent Vincze- és Immaculata-zárdák karácsonyfa-ünnepélyei is.

A Katolikus Legényegyletben lélekemelő ünnepségben volt részük azoknak, a kik karácsony szombatján ott megjelentek. Az egyesület karácsonyfát állított föl. Az iparostanonczokat megvendégelték. Ünnepe másodnapján pedig a zsufozásig megtelt teremben csinos szindarabot, pástorjátékot adtak elő az egyesület tagjai. Minden szereplő odaadással buzgólkodott a darab sikerén. Meglátszott mindeniken a készültség s úgy a magán valamint a csoportos jelenetek és énekszámok gyönyörűséggel töltötték el a hallgatóságot. Ha a szereplők közül akar-nánk csak egyet is telemlíteni, akkor valameny-nyit ki kell emelnünk, hiszen mindegyik teljes tudását, igyekvését vitte a színpadra. A jelmezek és dekorációk, amiket a Szigligeti színházból kölcsönöztek, nagyban hozzájárultak a siker emeléséhez. Elismerés illeti az egyesület vezetőségét, rendezőségét és a szereplők mind-e egyikét, hogy semmi fáradságot nem kímélve olyan élvezetes estét nyújtottak, a melyekben a közönségnek nem minden nap van része. Tekintve azt a nagy érdeklődést, amely a pástorjáték előadása iránt több oldalról nyilvánult, az előadást újév estéjén megismétlik.

Az Üdvöztető születése alkalmából a bihar-megyei köz-kórház is megemlékezett az ő bete-géről, a kórház vezetősége dusan megrakott, hatalmas karácsonyfát állított nekik, örömet szerezve a gyógyulást remélőknek.

Fényes volt a piczi gyertyák fényétől a csendőrlaktanya legénységi szobája is. Az izlésesen díszített karácsonyfát szótalánul állották körül a marczona legények s mindenikük szeme rámeredt a karácsonyfa piczike gyertyáinak fényére, mely talán gondolatukat vissza a multba vitte s most könyeket csalt a szigorú, kemény emberek szemébe. Az ünnepélyen megjelent Kiss László százados három kis gyermekével,

a százados megjelenése a jelenbe hozta vissza a merengő csendőroket, de a három kis gyermek öröme ismét csak a multba vitte a meg-zavart emlékeket.

És végül az elmekórház ünnepélye. Aki jelen volt abban az óriási kriptában, melyben a halottak élnek és mozognak, de csak ösz-tönszerűleg, úgy gépiesen, mintha nem is em-berek volnának, mintha lélek nem volna tes-tükben; lehetetlen, hogy meg ne hatotta volna a szívet az a sok beteglelkű ember, kikre a sors már nem mérhet nagyobb csapást, és akik élve vannak eltemetve a szép, díszes palo-tában.

Vasárnap este tartották meg a karácsonyfa ünnepélyt. Kettessel vonultak fel a betegek a díszterembe. Kenéz Kálmán igazgató-főorvos vezetése mellett, a teremben már várt rájuk az asztalra elkészített karácsonyfa. A betegeket fonográf szórakoztatta egyideig, majd Halász Gyula kórházi lelkész tartott beszédet, vidám-ságra hívta fel a betegeket. Ezt követte a karácsonyi ajándékok kiosztása. A férfiak szivarokat, a nők süteményeket s cukorkákat kaptak. Késő este ért véget a karácsonyfa-ünnepély, a betegek visszavonultak szobáikba s az a gyenge világosság, melyet az ünnepély gyújtott az ő lelkükbe, ismét kialudt s ráborult az a sűrű sötétség, melyet talán soha nem fog on-nan eloszlatni senki és semmi . . .

Karácsonyfa-ünnepély a vidéken. Békényer községben a Bunyitay Vincze apát-kanonok által alapított óvodában is fényesen ünnepelték meg a szeretet ünnepét. Az intézet dísztermében felállított, dusan megrakott karácsonyfáról a növendékek sok szép ajándékot kaptak. A szegényebb sorsuak között ruhaneműket osztogattak. Bárádon is megemlékeztek a karácsonyi ünnepekről. Az ottani Olvasókör tagjai gyűjtést rendeztek s az összegyűlt összegből élelmi cikkeket osztogattak szét a szegény emberek között.

Ki tudna beszámolni azokról a ünnepélyek-ről, melyeket a nagyközönség elől elrejtve bár; de csak oly áldásos eredménnyel rendeztek magánemberek azoknak, kinek a sors az emberi jóakaratra, segítségre utalt.

Az orosz forradalom.

Pétervár, decz. 27. Egész váratlanul keletkeztek Moszkvában éjjelen át a barrikádok. Sok ezer ember dolgozott rajtuk reggelig. 34 barrikád volt felállítva, amelyek szinte megközelíthetetleneknek látszottak s árkokkal és drót sövényekkel voltak elkerítve. A dologtalan proletariatus, amelyet egyetemi hallgatók vezettek,

— Ó, ne higye, hogy büszkeségből teszem ezt. De látja, a hála kötelező. Néném, mint gyámoltalan árvát magához vett. Mi volnék ma ő nélkül? Ha most aggságának előestélyén cserbenhagynám, hogy tudna megmaradni hivatalában? Valami idegenre kellene biznia magát . . .

André Lourdel nem tudott mit válaszolni erre. Az a szíveség, amelyet ő tenni akart, oly csekély volt a leány nagy és nemes áldozatával szemben! Szinte ijedten kiáltott fel:

— De hiszen az ön nénje még tíz esztendeig is élhet!

— Várni fogok — szolt Marthe lemondó mosolylyal. — S lássa, most beteg is a néném. Hogy ne ápolnám hát?

Csakugyan: a tél Dollet kisasszonynak is megártott. Szívujja ágyba döntötte. De látván tehetetlenségét, még durvábban viselkedett Marthe tal szemben. Attól tartott, hogy most, mikor ágyban fekszik, Marthe talán meg is szökhetik tőle . . .

Egyre fölcsegett a leányt hivatalából s mikor az lihegve megjelent, még szidta lassúságáért. Martheot ez az éjjel nappal való folytonos fáradalom tönkretette,

A vén kisasszony élnivágástól szikrázó szeme élvezettel látta, hogy fogy és sápad a

leány . . . Szinte úgy szitta ki belőle az élet . . .

André Lourdel aggódva látta ezt. Marthe, aki André gyógyszer-tárába járt medicináért, egészen össze volt törve. André megriadt:

— Hisz ez örütség! — mondotta. — Az a vén kisasszony megöli önt!

A leány lemondó, gyöngye kézmozdulata még jobban felháborította. E perczen nem volt számára más szenvedés, csak a Marthe szenvedése. Magára nem is gondolt.

Képes lett volna életét adni a leányért. Gyilkosságra is vállalkozott volna. De mit tegyen, mit gondoljon ki, ha maga a leány nem akarja, hogy megmentse?

Mert Marthe halvány mosolya mintha most is ezt mondta volna:

Mit törődöm én a magam gyötrelmével!

Irjon Albertnek, vagy keresse föl!

Egy villámsebesen agyára csapó gondolat megmerevítette André-t. Érezte, hogy elhalványodik és a hátán hideg borzongás fut át.

Eszébe jutott, hogyan menthetné meg a leányt. Gyalázatos, utálatos tett, volna, de talán hősi és dicséretreméltó is . . . Hátha téved és a receptet előírta cseppekbe tévedésből mérget keverne?

André Lourdel tekintete önkéntelenül a

mérgeket tartalmazó szekrénybe meredt. És mintegy vízióban látta már, hogy alszik el örökre a vén kisasszony, aki mit sem sejtve szedi be az orvosságot. S aztán Marthe, akit ő szeret, azé lehet, akit szeret!

André térde reszketett, hideg verejték lepte el homlokát. Még remélte, hogy más elhatározásra bírhatja, egy utolsó erőfeszítéssel a leányt.

— Tegye meg, a mire kérem — esengett neki. — Tegye meg: távozzék erről az elátkozott helyről!

Marthe fejét rázva felelt:

— Nem, nem szabad megtennem. A kötelesség szava . . .

André-t egy pillanatra megingatta ez a szó:

— Kötelesség . . . kötelesség . . . mor-mogta utána.

Aztán még egyszer Marthe nézett . . . És szó nélkül levette az egyik üveget, mely halálos mérget tartalmazott.

Aztán csendesen átnyújtotta a medicinás üveget a leánynak:

— Tessék kisasszony.

S Marthe vitte magával az orvosságba öntött Végzetet!

azt a célt tüzte maga elé, hogy a főkormányzót elfogja és a kormányt megbuktassa. Terüük csak azért nem sikerülhetett, mert a csapatok tántoríthatatlanul a kormányhoz tartottak. 3 napon át folyt naponként több órán keresztül az ágyuharc Moszkva centrumában. 3 napig harcoltak a forradalmárok irtózatos elkeseredéssel, egyik vereség érte őket a másik után, amíg végre a csapatoknak sikerült ellenállásukat megtörni.

Páris, decz. 27. A touloni kémkedési ügy igen nagy arányokat ölt. Két németen, Volfon és Villigeren kívül még igen sok embert letartóztattak, akik a haditengerészeti hivatalban szolgálnak, köztük egy nyugalmazott őrnagyot. A kémek különösen a touloni kikötőkre irányították figyelmüket. Elloptak vagy lemásoltak a védelemre vonatkozó több fontos iratot.

A vádlókat a marseillesi törvényszék elé állítják és nagyon sok szenzációs eseményt várnak.

Pétervár, decz. 27. A pétervári forradalmi csapatok egész vezérkarát, összesen 49 embert Souلمان mérnökkel, a vezérkar főnökével együtt az elmúlt éjjel egy ülésen letartóztatták. Ez alkalommal terveket, irományokat és pokolgépeket foglaltak le.

NAPROL-NAPRA.

Post festa.

Ünnep után vagyunk. Szívünk telve van a karácsony főséges impresszióival. Megpihenve testben, fölülül lélekkel látunk a munkához. Jól esett nekünk az ünnep. Szükségünk volt rá, elkelt nagyon. Mi, ahogy megirtuk, amikor ránk köszöntött, nem átmenetnek tekintettük a munka zajából a tivornyák zajába, hanem határkönek. Mert ahogy ünnepi számunk dus mellékletén oly szépen mondja a szinompás, szubtilis beköszöntő — a karácsony: árnyas oázis, pázsittal sima, egy hosszú évnek vándorutja mellett. Éppen azért mindnyájunknak, akik keresztények vagyunk hitben és lélekben, most az ünnepi benyomások rajában bizonyára fölötlik a kérdés, ha vajjon érünk-e még egy karácsonyt s vajjon azok, akik együtt ünnepeleltünk, életben maradunk-e mind, vagy kik maradunk meg jövőre?

Ugy bizony, nekünk a karácsony kedves határkö, amelyet mikor el-el érünk hozzá, oly kegyeletes gonddal veszünk körül. Azért fáj nekünk, ha ezt a határkövet tisztátalan kezek megsértik, mocskos ajkak szidalmazák, szennyes lábak megrugdossák.

Többször fölemeltük már az előző évek folyamán szavunkat az ünneprontó vörös gyülések ellen, amelyekből sátoros ünnepeinken, főként karácsonykor, husvétkor, már a mi vármegyénknek, városunknak is kijutott. Az idén is kijutott ebből a különös szerencséből. Tiltakoznunk kell tehát az ünneprontás ellen ilyen napokon. Hiába fosztották meg államunkat keresztény jellegétől, alkotmányunk keresztény szellemű mai napig. Azzal pedig nem férnek össze a vallást és hazát gyalázó szer-

vezkedések, amelyek vakmerően hivatkoznak a nyilvánosság előtt.

Jól tudjuk, mennyire visszaél a szociáldemokrácia sajtószabadsággal, mikor a maga lapjáról van szó. Azt is tudjuk, mennyire ellensége a sajtószabadságnak, a mikor a hazafias sajtóról van szó. De azért nem mondjuk, hogy a téglaszin lobogó számára nincs sajtószabadság. Csak garázdálkodjanak. Maguk alatt vágják a fát. Látjuk mennyire visszaélnék a vörösek a gyülekezési joggal. Nem mondjuk még sem, hogy meg kell fosztani őket a gyülekezési jogtól. Nem kívánunk extra törvényt. De azt mégis kikérjük magunknak, hogy lármáikkal ünnepeink csöndjét megzavarják. Azért van nekünk szükségünk városról-városra hatalmas keresztény szociális organizációra, hogy minden ilyen és más hasonló törekvés mindenféle formájában még csirájában elfojtassék. A fattyuhajtásokat irgalom nélkül ki kell nyesni.

Ez az egyik gondolat, amelyet az ünnepek tanulságaként leszűrünk. A másik az, hogy a karácsony varázsa el ne oszadjék szívünkben. Hanem igyekezzünk a bethlehemi Jézus nevében ujult erővel küzdeni és dolgozni. (h).

Előfizetési felhívás.

Mainz lánglelkű főpásztora, *Ketteler* azt mondotta egy alkalommal, hogy: *aki nem támogatja a katolikus sajtót, az nem is jó katolikus.* De aki önzetlenül támogatja és terjeszti, az *valódi apostol.* Ezt a nagy igazságot, ezt a szókimondó, bátor jelgét írjuk soraink élére az új évnegyed, az új esztendő küszöbén.

Kik vagyunk, mit akarunk, nem kell bővebben magyaráznunk. Azok vagyunk ma is, akik tizenegyestendőn keresztül voltunk és azt akarjuk ezután is, amit eddig akartunk. Nekünk a sajtó nem üzlet, hanem élethivatás. És ezt a fenkölt missziót lelkünk egész ideálistmusával, legjobb erőnkhez képest, tollunk minden becsületes iparkodásával, következetesen iparkodunk betölteni.

Ideálunk az erkölcsileg és vagyoniilag erős, hatalmas keresztény Magyarország.

Ezért a szent eszméért vivjük meg kemény küzdelmünket nap, nap után az íróttal fegyverével. És, hogy jó harcot harcoljunk, bizonyosága az a *temérdek támadás,* amelyben a rombolás s a gyűlölet sátáni szelleme részesíti munkánkat. De bennünket nem lehet eltántorítani. Egy hang sugja nekünk, most vagyunk a legjobb uton, amikor szinte életünkre tör az armány. És ez a hang, amelyet mindennél többre becsülünk a világon — a *lelkiismeretünké.*

Istenem, a hazáért küzdünk hiven továbbra is és ebben az elszánt harcban joggal számítunk a katolikus társadalom szellemi és anyagi támogatására. Ne feledjük a nagy püspök szavát.

Nem jó katolikus családok azok, kik a nyiltan, vagy sorok között vallásnyalázó lapokat virágoztatják föl azon a pénzen, amely teljes joggal a katolikus sajtót illeti!

Bizalommal kérjük előfizetőink támogatását, az előfizetési pénzeknek valamint, az eset-

leges hátralékoknak, ahol fölmerültek, beküldését.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.

Negyedévre — — — — 4 .

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.

Negyedévre — — — — 5 .

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.

Negyedévre — — — — 6 .

A TISZÁNTÚL szerkesztősége és kiadóhivatala

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Jan. 1. Kath. Legényegylet pástorjátéka.

* A polgármester pénztárvizsgálata.

Rimler Károly polgármester tegnap, december 27-én *Dus* László v. főügyész és *Ragány* János v. főszámvevő kíséretében megvizsgálta Nagy-Várad város adópénztárát. Az alapos vizsgálat örvendetesen igazolta azon általános ismert tény, hogy úgy az egyes naplók, valamint a pénztárkönyvek pedáns pontossággal, teljes szakszerűséggel és a szabályoknak megfelelőleg vannak vezetve. Ami a pénzről illeti, ez is rendben volt teljesen, bár a polgármester jobb szerette volna, ha tiszter annyit talál, mint ami a pénztárban volt, de már ez nem a kezelőktől függ, hanem a befizetésektől. A városi adót különben elég jó eredményre fizetik a polgárok. A polgármester a tapasztalt rend és munkásság felett elismerését fejezte ki úgy *Fablonszky* Emil adópénztárnoknak, mint *Novák* János adópénztári ellenőrnek.

* A jövő évi választók névjegyzéke.

Nagy-Várad város központi választmánya holnap, december 29-én délután 3 órakor ülést tart, amelyen a jövő évi választók névjegyzékét végleg megállapítják s annak egy példányát felterjesztik a belügyminiszterhez.

* Búcsu Pecze-Szentmártonban.

A premonstreiek egyik ősfészkeben, Pecze-Szentmártonban Szent István mártyr napján templombúcsu volt. Az ünnepélyes szent misét és prédikációt megfelelő segédlet mellett *Novotny* Alfonz prem. kanonok, főgimnáziumi igazgató tartotta, bevonva beszédébe a mai önző s jellemző társadalmunkat s összehasonlítva a haza és vallásért minden áldozatra kész letűnt időkkel. A rendkívül megkapó és eszmékben gazdag, szép egyházi beszéd a templomot zsulólásig megtöltött közönségre nagy hatást gyakorolt. Délben *Lencsés* János prem. kanonok, plebános nagy körben ismert vendégszerető házában kedélyes lakoma volt.

* Előléptetés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter

Tóth Márton nagyváradi állami főreáliskolai tanárt a VIII. fizetési osztály 3. fokozatába kinevezte.

* Szociálisták szervezkedés.

Karácsony két napjára a biharmegyei szociálisták hirdettek nagygyűlést.

A központot a Népszava segédszerkesztője képviselte. A községek közül Kardó, Betfia, Berettyóújfalú, Kötgyán, Székelyhid, Somogyuzsopa, Szentandrás, Szentelek, Sztrákos, Körös-

Menyasszonyi kelengyék. Legjobb minőségű vásznak és siffonok, véggel és méterenként. Férfi, női és gyermek kész fehérneműek, ugyszintén mérték vagy minta szerint is. Szőnyegek, tüggönyök, ágy- és asztalterítők. Paplanok és matracok, valamint mindennemű mosóárak, u. m.: kretón, batist, zephir és színes vásznak a legjutányosabb olcsó árak mellett beszerezhetők vagy megrendelhetők. Költségvetések, minták, ugyszintén 20 koronát meghaladó rendelések. o o o o o vidékre bégmentve küldetnek. o o o o o

!!! Legmegbízhatóbb bevásárlási hely !!!

STROHMAYER PÁL áruháza

Telefonszám: 166. Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám. Telefonszám: 166. az egész megyére. az egész megyére.

Szolid, olcsó szabott árak.

tarján, Harangmező, Margitta, Élesd, Nagyszalonta képviselői jelentek meg. A csekély szám fényes tanubizonyosság Biharmegye népének józansága mellett. A nemzetközieseknek nem sokan ugrottak be, daczára az előzetes reklámnak.

Első nap *Vántus* Károly beszámolt a pártvezetőségnek mult évi működéséről. Elmondta, hogy a békét előbb-utóbb sikerül megkötni a földművelő egyesület és az építőmunkások szakegylete között. Az országos földművelő alapszabályzat segítségével nemsokára megindítható Biharmegyében a földművelők szervezése. A munkások az ipartestületi betegsegélyező-pénztár és a kerületi betegsegélyező-pénztár választásain fényes győzelmet arattak. Agitációs czélokra 1274 koronát költött a párt. Az általános választói jog érdekében több népgyűlést tartottak Nagyváradon és Biharmegyében. A biharmegyei munkásság minden pillanatban kész a választói jog érdekében az általános sztrájkja.

A második napon a pártvezetőséget a következőképen választották meg: *Vántus* Károly, *Sichermann* Mór, *Bernáth* József, ifj. *Pelle* János, dr. *Sonnenwirth* Lajos, *Friedländer* János, *Reimann* József.

Sonnenwirth Lajos határozati javaslatot terjesztett be, mely szerint a biharmegyei munkásság az általános választói jog érdekében általános sztrájkra is vállalkozik. *Fancsó* Károly kiemelte azt, hogy ő Tiszával is szembe mert szállani; egyébként *Sonnenwirth* javaslatát ajánlotta elfogadásra. A mit persze el is fogadtak s végül a Marseillaiset programszerűen elénekelték. Egyéb baj nem esett.

* **Iskolaszéki ülés.** Nagyvárad városi községi iskolaszékének tagjait a városház bizottsági termében f. hó 28-án csütörtökön d. u. 4 órakor tartandó rendes havi gyűlésre tisztelettel meghívom. Nagyvárad, 1905. december hó 23-án. *Rimler* Károly, iskolaszéki elnök.

* **Eljegyzések.** *Rátkey* József nagyváradiai fiatal posta-távirtda tiszt, *Rátkey* József főgimnáziumi tanár fia eljegyezte *Podessay* Rózsikát Budapesten. — *Korda* Andor, a nagyváradiai aranyifjúság rokonszenves tagja, özv. dr. *Korda* Kálmán fia, eljegyezte *Molnár* Lajos birtokos bájos és kedves leányát, Laurát. — *Sonnenfeld* Lipót, sárospataki könyvkereskedő, eljegyezte *Rákos* Herminát, *Rákos* Vilmos papirkereskedő kedves leányát.

* **Vérezés az utcán.** A karácsonynak véres szenzációja is van, olyan, a minőn az ehhez nagyon is hozzászólt ujságíró is megbotránkozik. Ünneppéggel kezdődött a tragédia, melynek egyik áldozatát holnap kísérik a temetőbe, a másik áldozata pedig a kórház rideg falai között tusakodik a halállal.

István napján, karácsony másodnapján Csillagváros egyik utcáján, a Francia-soron *Bihari* Istvánnal névnapot ültek. Fogyott a bor, s jó kedvben nem volt hiány. A vendégek között volt *Kovács* Sándor velencei favágó is 17 éves fiával Józseffel. Az utca másik oldalán *Ortyin* István házában szintén névnap volt. A szomszédok igyekeztek egymást tullicizálni a jókedvben. A míg a két szomszéd és vendégnepe javában mulatott, azalatt az utcán *Kovács* József összekülönbözött *Ortyin* Istvánnal Lajos nevű fiával. A hangos szó behatolt *Ortyin*ék lakásába is. *Ortyin* k sietett az utcára s fiával együtt *Kovács* Józsefet úgy elverték, hogy az véresen vánszorgott be édes apjához, *Kovács* Sándorhoz. Amikor az édes apa meglátta véresre vert fiát, dühösen ugrott föl az asztal mellől s rohant ki az utcára, miközben az asztalról egy éles kést ka-

pott föl. *Ortyin* éppen beakart térni lakására, a mldőn a vadul neki rohanó *Kovács* Jánost meglátta. Visszafordult, hogy védekezzen. Felesége az ablakból látta, hogy férje élete veszélyben van. Kirohant az utcára, hogy megvédje az urát.

Azonban mikorra kiért az utcára férje, *Ortyin* vérben fetrengett. *Kovács* az éles késsel úgy a hasába szurt, hogy *Ortyin*nak a gyomrát fölzsággatta, s a halálosan megsértett embernek a bele kifordult.

Itt azonban a tragédiának még nincsen vége. Amikor a dühtől elvakult *Kovács* meglátta az asszonyt, nekiment s annak is hasába vágta a kést.

Ekkorára Csillagváros népe összegyűlt. Az éppen arra járó *Véres* rendőrőrmester a vérezés színhelyére sietett. A mentőkért telefonáltak, a kik a megsérülteket beszállították az éppen akkor megnyitott új zsidó kórházba.

A rendőrség *Kovács* Jánost letartóztatta. Fia azonban *Bihari* Istvánnal elmenekült. Miután a büncselekmény elkövetésében valószínűleg a fiának is része van, a rendőrség rögtön intézkedett az elfogatás iránt.

Ortyin István, akit az izraelita kórházba szállítottak, ma délelőt meghalt. Feleségének állapota reménytelen.

* **Az árvaház karácsonyfája.** A szent Karácsony ünnep alkalmából a városi árvaház karácsonyfájára gyűjtést indítottak. Özv. Des *Echerolles* *Kruspér* Sándorné urnő, mint az árvahoz női választmányának elnöknője, akinek fáradhatlan buzgalmát dicséri a szép ünnepély, tegnap 230 koronát küldött *Rimler* Károly polgármesterhez, amely összeg a begyűlt pénzből a karácsonyi ünnepély után megmaradt. Ebből 130 kor. az árvaház alapra, 100 korona pedig az árvaház karácsonyfa-alapjához lesz csatolva.

* **Megy a gözös Boszniába . . .** Az embernek önkéntelenül is az jut eszébe, ha olvassa azt a nem a legkellemesebb hírt, hogy viszik a katonákat Boszniába. Pedig viszik. És pedig a 37-ik gyalogezred egy zászlóalját. A tavasz elején fog utnak indulni a zászlóalj, melyet négy századból alakítottak. Zászlóaljparancsnoka *Fischer* Oszkár, őrnagy, Zászlóaljsegédtsz. *Weingärtner* Reinhold hadnagy. A tábori századokba a következő tisztek nyertek beosztást: Századosok: *Vogelsang* Albin, *Manesch* Frigyes, *Gottlieb* Lajos, *Brantsch* Gusztáv, főhadnagyok: *Kiss* Kálmán, *Hábel* Rezső, *Hähling* Oszkár, *Reisinger* Oszkár, hadnagyok: *Rabaticz* Dusan, *Pichler* Károly, *Bihari* Sándor, *Czant* Emil, *Schmiedt* Rezső, *Ribitsch* Ágoston, *Plattner* Károly, *Grácz* Lajos, hadapród-izthelyettes: *Kun* Gyula.

* **Prielle Kornélia esküvője.** Hónappal ezelőtt a lapok azt híresztelték, hogy *Rozsly* Kálmán eljegyezte *Prielle* Kornéliát. Ezekre a hírekre csakhamar megérkezett a czáfolat. Azonban a dolog csakugyan igaz lehetett, mert mint Budapestről telefonálják: *Prielle* Kornélia vasárnap délelőt titokban megesküdött *Rozsly* Kálmánnal. Az esküvő, amelynél mint tanuk *Rákos* Jenő és *Gottlieb* Rezső ügyvédjelölt szerepeltek, — a művésznő Vas-utca 8. sz. alatti lakásán ment végbe. Egyházi esküvő nem volt és nem is lesz, mert a művésznő nem akarja magát az azzaljáró izgalmaknak ki tenni.

* **A Bary-kolon csütörtökön elmarad.** A következő sorok közlésére kértek fel bennünket: Tisztelettel értesitem a haladó Bary-kolon tagjait, hogy a csütörtöki kolon-estély közbejött akadályok miatt szombaton fog megtartani. *Kovács* Tivadar, balletmester.

* **Az izraelita kórház megnyitása.** A nagyváradai izr. szentegylet által épített díszes új kórház megnyitása kedden szép ünnepély keretében folyt le. A hitközség előjárósá-

gán és nagy hölgyközönségen kívül Nagyvárad város, Biharmegye, az orvos egyesület képviselői voltak jelen. *Steiner* Benjámint elnök tartotta a megnyitó beszédet s dr. *Weisz* Márton igazgató főorvos ismertette a kórház ujjáépítésének történetét. Dr. *Berkovits* Miklós a város közegészségügyi hatósága, Gerő Armin a városi tanács és dr. *Konrád* Márk az orvosegylet nevében üdvözölték az egyesület az új kórház létesítése alkalmából. *Ullmann* Sándor köszönetet mondott *Steiner* Benjámint elnöknek buzgó fáradozásaiért. Ezután megtétekintették az új kórház berendezését.

* **Tea-estély.** E hó hó 28-án a Fekete Sas nagytermében 5 órakor tea-estélyt tart a biharmegyei és nagyváradai nőegylet. A tea-estély előreláthatólag fényesen fog sikerülni.

* **A hétfői hetivásár.** Érdekes kérdés-sel foglalkoznak most a városházán. Az elővá-sárlásról alkotott szabályrendelet jóváhagyás végett fent van a kereskedelmi miniszteriumban. Már régen hiába várják a városházán vissza a szabályrendeletet. A mult hetekben azután a szabályrendelet helyett az a kérdés jött a városhoz a minisztertől, hogy milyen alapon tart Nagyvárad városa hétfőn hetivásárt, mert a miniszteriumban vezetett törzskönyv szerint Nagyváradon csak kedden és pénteken van hetivásár. Mivel hamarjában senki sem tudott a kérdésre választ adni, kiadták a miniszter leiratát a rendőrségnek. A főkapitány azonban éppen annyit tud, mint a tanács többi tagjai ebben a dologban s ezért visszaterjesztette azzal az ügyet, hogy a levéltárban kutassanak a nagyváradai hetivásárokról vonatkozólag. — Annyi bizonyos, hogy a hétfői nagyvásár már évtizedek óta állandósítva van Nagyváradon, az utóbbi években pedig éppen hétfőn van a legnagyobb hetivásár, míg kedden és pénteken inkább csak olyan „lógó-vásár” van. Mozgalom is indult már meg az iparosok között, hogy a keddi vásár eltörlésével csak hétfőn legyen hetivásár Nagyváradon. És éppen most merül fel ez a kényes kérdés.

* **Véres családi dráma.** Karácsony estéjén véres családi dráma történt Berlinben. Egy *Harbsgur* nevű szász tiszt 5 revolver lövéssel megölte feleségét, azután magát. *Harbsgur*nak Amerikában nagy ültetvényei voltak. Féltékeny volt a feleségére.

* **A munka ünnepe.** Lélekemelő, szép ünnepély színhelye volt karácsony másodnapján a nagyváradai kereskedelmi és iparkamara. Ezuttal nem a stréberség s a nagyhangu dícsérvés, hanem az igazi becsületes, bár fáradságos munka részesült némi elismerésben. A kamara közbenjárására a kereskedelmi miniszter négy olyan iparos munkásnak, a kik egy szakmában s lehetőleg egy munkaadónál huzamosabb ideig működnek, 100—100 korona jutalmat és elismerő oklevelet adományozott. A kamara elnöksége a maga részéről is két jutalmat tüzött ki 50—50 koronával, s elismerő oklevéllel. A jutalmakat tegnapelőtt délelőt adták át a kijelölt derék munkásoknak. *Huzella* Gyula kamarai elnökkel élükön, dr. *Sarkadi* Lajos kamarai titkár, *Fuszek* Lajos irodatiszt, *Laszky* Armin kamarai pénztárnok, továbbá *Láng* József, ifj. *Kohn* Sámuel, *Veress* Károly építő (Nagyszalonta), s szép számú érdeklődő közönség, valamint a kiténtetett munkások voltak jelen. *Huzella* Gyula elnök nyitotta meg az ünnepélyt Szép szavakban méltatta a becsületes munka becsét, s a jutalmazás jelentőségét; további buzgó munkára buzdította a kiténtetett munkásokat, a kik között kiosztotta a jutalmakat s az okleveleket. Utána dr. *Sarkadi* Lajos kamarai titkár beszélt s fejtegette a mostani szociális irányzatot. A kiténtetett munkások nevében pedig E. Nagy István asztalos köszönte meg a miniszternek és a kamarának fáradozását és áldozatkészségét. *Veress* Károly építés-

(Nagyszalonta) a munkás és munkaadó közötti viszonyt fejtegette. Láng József nyomdatulajdos szólt föl ezután. Talpraesett, szép beszédben köszönte meg, hogy az ő derék munkását, Maksa Andor nyomdai művezetőt is kitüntették, aki 30 év óta ugyanabban a nyomdában teljes odaadással, szorgalommal tölti be hivatását. Végül Huzella Gyula elnök megköszönte a vendégek szíves megjelenését s az ünnepély véget ért. A kitüntetett munkások a következők: Klein Bernát női szabó, Maxim Miron borbély, E. Nagy István asztalos, Csicsó Imre ács (Nagyszalonta), Maksa Andor nyomdai művezető és Balogh Ferencz géplakatos.

* **Temetések.** Nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra városunk egyik köztisztelőjében állott agg urnójának, özv. **Gyurtsák Ferenczné** sz. Czeripp Amáliának hült tetemét. A temetésen a gyászoló Gyurtsák, Ficzek, Mayr-, Száhlender- és Péterffy-családokban kívül nagy számú előkelő közönség volt jelen. A gyászszertartást dr. **Karsch Lollion** kanonok végezte segédlettel. A koporsót a szebbnél-szebb koszoruk egész halmaza borította. — Néhai **Frantzély Gyula** m. á. v. főtáviró temetése is nagy részvét mellett ment végbe. A rokonokon és jóbarátokon kívül a vasuti tisztik testületileg vettek részt a temetésen. — Mindkét diszes temetést Weiszlovits Adolf és fia temetkezési intézete rendezte.

* **Tolvaj magánzó.** Ünnepe első napján Kovács István nagypiaczteri rendőrnél panaszt emelt Katusz Flóra jancsesdi lakos, akinek a nagy tolongásban vadonatúj ünneplő nadrágját, egy kenyerét és borotváját ellopták. Kovács István rendőr beható szemlét tartott a nagyvásártéren nyüzsgő ünnepi sokadalomban és az egyik huzódózó alakot hamarosan nyakonragadta. A mindenképen szabadkozó férfi, Kule János magánzó, kereken tagadni kezdett, hangsúlyozván ártatlanságát. Ezenközben előkerült szumánja alól a kenyér is, a nadrág is. Kula János ebből kifolyólag a karácsonyi ünnepeket a 8-as számú zárkában töltötte, hol bajosan kapott karácsonyfát. Ünnepek után pedig változatosság kedvéért újabb szállásra a büntető bíróságra került.

* **Mikor a kocsis busul.** Bakó Imre bérkocsis vasárnap délután 5 órakor gazdájának feleségét hazavitte a kocsi és otthon ittas állapotában összeszóllalkozott gazdájával, mire kiadták útját. Bakó erre visszament a Körös utcái »Bika« korcsmába, ott tovább ivott, majd garázdálkodni kezdett. Balogh Ferencz rendőrt, akit segélyül hívtak, megtámadta és arcán megsebesítette. Bakót megkötözve behozták a rendőrségre, hol zár alá került.

* **Apróbb lopások** Tuksa József papucs-készítőnek Bem-utca 5. sz. a. levő fasszínjéből ma virradóra 70 korona értékű talp és bőranyagot emeltek el. Demetre Demeter kertésznek varju-utcai lakásából pedig négy libát. — Heffer József Teleki-utca 13. sz. lakásából pedig egy hizott libát. Mindhárom lopási esetben nyomozást folytat a rendőrség.

x **Köhögést, rekedtséget, hurutot** s minden egyéb lélegzőszervi bántalmakat rövid idő alatt végleg megszüntetnek a *Cyklamen szelekkék*. Kapható a »Kigyó« gyógyszerárban Nvárad, Bémer-tér, ára 60 f.

x Azt a nagy raktárt minden czikben, s azt a divatos szép ujdonságokat oly határtalan olcsó árban, mint az **Amerikai Aruházban** nem kapjuk sehol sem. Tehát mindenkinek saját érdekébe ajánljuk, hogy szükségletének beszerzése végett oda forduljon. S hálás lesz ajánlatunkért.

x **A Lloyd kávéház orfeumában** ma teljesen új műsorral lép fel a társulat. Naponta két új bohózat s szórakoztató családi műsor. Kezdeté félnyolc órakor. A n. é. közönség szíves pártfogásért esedezik mély tisztelettel **Berenyi** igazgató.

x **A közönség érdekét** mozditotta elő **TESZLER SIMON** helybeli posztónagykereskedő, hogy engedve t. vevői általános

óhajának, **posztónagykereskedését szabászati teremmel** bővítette ki. Kiváló képzettségű és a fővárosban, valamint külföldön bő tapasztalatokat szerzett szabászt szerződtetett, ki a legdivatosab faconok készítésével a legkényesebb izlést is kielégli, s így bárki **egyharmadrésnyivel olcsóbban**, mint bárhol másutt szerezheti be a legfinomabb angol és scott kelmébből ruhaszükségletét. Egy egyszerű levelezőlapon közölkívására dus collectióját bármikor rendelket zésre bocsátja s azt választás megejtése végett bárhova elküldi.

x **Játék és ajándéktárgyak** ujévra legolcsóbban beszerezhetők **Mardos Lipót** szerencse bazarjában Szt. László-tér. Hol dusan felszerelt nagy raktár áll a t. vevőközönség b. rendelkezésére. 749.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: Üdvöske. A.
Péntek: Üdvöske. B.
Szombat: A bolond. C.
Vasárnap: délután 3 órakor: Smólen Tóni: este Kukoricza Jónás (János-vitéz paródiája.)

A legközelebbi ujdonságok. A Sziglieti színház igazgatósága, mint már megirtuk, az összes fővárosi ujdonságokat megszerezte előadásra, és a szerepeket is kiosztották már néhány új darabból, amelyek a következők: Kukoricza Jónás (János vitéz paródia) énekes bohózat; Fehér Anna, Gárdonyi sziműve. A párbaj: Lavedan drámája, Bohémszerelem, a Magyar Színház operett-ujdonsága és a Kültelki hercegnő, Béli és Fehér operettje, mely most a Népszínház kasszadarabja.

A mai operettreprez. A Horváth Kálmán vendég szereplése miatt elmaradt Üdvöske reprizet ma tartják meg. A bájos zenéjű Andrau operettet nálunk Pálmay Ilka tette híressé s úgy gyönyörű zenéje, mint mulattató librettója annak idején általános tetszést arattak. Most, hogy felelevenítik, nagy az érdeklődés a világ minden szinpadát bejárt operett iránt, mely ma este elsőrangú szereposztásban kerül színre. A czimszerepet Aradi Aranka játssa, Bérczi Gyula aktuális kuplékat fog énekelni. Kitűnő szerepet kaptak a darabban Bárdos Irma, Hajnal György, Székely Gyula és Nagy Imre. A reprizen előreláthatólag a közönség zsufozásig megtölti a színházat.

SPORT.

Vadászat az oláh apáti erdőben. Jól sikerült vadászatot rendezett e hó 23-án Sterba Szabolcs püspökségi erdősz az oláh-apáti-erdőben, melyen résztvettek: Erős Rezső, Oszterlamm Armin, Balogh Kálmán, Bencsik Sándor, dr. Szolcsányi Hugó, Pekánovits Imre, Jancsovics Jenő, Zilahy Sámuel, Weiterschütz János, Hoffman Henrik, Fischhoff Frigyes, Hesz Agoston. A vadászat eredménye a különben vadszegénynek ismert területen elég szép volt, amennyiben terütekre került 31 drb. nyul és 3 drb. őz. — Kellemes téli idő kedvezett a vadászatnak, mely kitűnő hangulatban ért véget a délutáni órákban.

TÁVIRATOK.

Ungmegye nem installál.

Budapest, decz. 27. (Saját tud. táv.) Ungváron péntekre, deczembé 29-re tüzték ki az új megyefőnök beiktatását s ez alkalomra 100 csendőrt és nagyszámú huszárságot rendeltek oda. A megye természetesen megakarja mindenáron akadályozni az installációt. A megyeház közgyűlési termének ajtóit, ablakait le-

szedték, a kályhát, székeket, asztalokat kihordták. Az új főispán megbetegedett s így nem érkezett meg Ungvárra. **Lőrinczy Jenő** alispán, még mielőtt a kormány megvonta a megyei tisztviselők dotációját, a tisztviselőknek három hónapi fizetését kiutalta.

A hercegprimás küldöttei a pápánál.

Budapest, decz. 27. (Saját tud. táv.) **Kohl** Medárd felszentelt püspök, dr. **Nemes Antal** pápai praelatus kíséretében Rómába utazott, hogy **Vaszary** Kolos bibornok, szerencsekívánatait eljuttassa a pápai trónhoz az évforduló alkalmából. X. Pius pápa ő Szentsége kedden, Karácsony másodnapján ünnepélyesen fogadta a szokásos szertartások mellett a püspököt, aki átadta a hercegprimás hódolatát és szerencsekívánatait, majd az egyházra vonatkozólag magán referálását tette meg. — Pius pápa köszönetét fejezte ki az üdvözlésért; melegen érdeklődött a hercegprimás állapota iránt.

Jókívánatait viszonzta s áldását küldte Magyarországra egyházfejedelmének. Hosszasan beszélgetett a kaih, magyar viszonyokról, a magyar egyházi viszonyokról, melyekről teljesen tájékozva van s erősen rokonszenvez vele. Végül a magyaroknak is áldását küldte.

Ezután dr. **Nemes Antal** pápai praelatust fogadta igen szívélyesen, akivel szintén hosszasan beszélgetett s akinek megengedte, hogy idehaza a pápai áldást kioszthassa hieveire.

Kohl Medárd püspök kísérelével ezután meglátogatta még Meri de Vall bibornok-államtitkárt, aki szintén igen szívélyesen fogadta őket. Tisztelegtek továbbá a hercegprimással egyenrangú bibornoknál, akik szeretetteljes üdvözlésüket küldték **Vaszary** hercegprimásnak.

Szükségük van a pénzre.

Budapest, decz. 27. (Saját tud. táv.) A pénzügyminisztertől bizalmas közreideletet kaptak az ország összes pénzügyigazgatóságai, amelyben szigoruan utasítja őket a miniszter, hogy a költségvetésen kívüli követeléseket könyörtelenül behajtsák. A finácztatárium január 2-án veszi kezdetét.

Béke-kísérletek.

Budapest, decz. 27. (Saját tud. táv.) A politikusok még mindég biznak abban, hogy mielőbb sikerül a politikai béke. **Lukács** László ma délelőtt látogatást tett **Kossuth** Ferencznél. Másfél óráig tanácskoztak s megvitatták azokat a módozatokat, amelyekkel a békét létre lehetne hozni. **Lukács** László, gr. **Andrássy**, **Szell** Kálmán **Wekerlét** szeretnék rábírní, hogy a miniszterelnökséget fogadja el.

Elmozdított alispán.

Budapest, decz. 27. (Saját tud. táv.) **Pongrácz** megyefőnök Abaujmege alispánját állásából elmozdította a nemzeti ellenállásból kifolyólag. A közönség ovációkban részesíti az alispánt.

A megyei tisztviselők tiltakozása.

Budapest, decz. 27. (Saját tud. táv.) A vármegyei tisztviselők országos egye-

sülete január hó 6-án ülést tart, *Beniczky* Lajos alispán elnöklete alatt. Ez alkalommal egy határozati javaslatot terjesztenek elő s bizonyára el is fogadják, amely szerint hazafias aggodalommal látják és fogadják a kormány eljárását, amit a vármegyei tisztviselői kar legelőkelőbbjeivel tanusít; tiltakoznak a fölfüggesztések ellen, s követelik a fölfüggesztett megyei tisztviselők visszahelyezését, akikkel teljes szolidaritást vállalnak.

Viszik őket Galicziába és Bukovinába.

Budapest, decz. 27. (Saját tud. táv.) A hadügyi kormány a szegény katonákon akar boszút állani a nemzeti ellenállásért s azt hiszi, hogy az embertelenség által is elősegíti a koalíció megtörését. Tegnap este a 4. hadtestből 1200 civilruhába öltözött ifjút vittek a jaroslavi és czernoviczi huszárezredekhez. Ezek a póttartalékosok a 6., 23., 32., 38., 44. és 52. ezred bakái közül valók. Egészen el voltak keseredve, hogy a hideg dacára könnyű nyári ruhájokban oly hosszú utra viszik őket. A hideg bizonyára szedni fogja közülök az áldozatát

Távozó főispán,

Budapest, decz. 27. (Saját tud. távirata.) Lenk Gyula szolnokmegye főispánja elhagyja a főispáni széket s lemondását már beadta.

A szabadelvűpárt ujéve.

Budapest, decz. 27. (Saját tud. távirata.) A szabadelvűpártban meglesznek a szokásos ujévi üdvözlések. Báró Podmaniczky Frigyes pártelnököt, Hieronymi Károly képviselő fogja üdvözölni az evforduló alkalmából.

Fejérváry beteg.

Budapest, decz. 27. (Saját tud. távirata.) Báró Fejérváry Géza miniszterelnök a karácsonyi ünnepek alatt meghült s most gyengélkedik. Titkárán kívül senkit sem fogad.

Uj japán hajó.

Budapest, decz. 27. (Saját tud. táv.) Tokióból jelentik, hogy a Cucuba nevű pánczéloshajót ma szerencsésen vízrebocsátották. A vízrebocsátásnál a trónörökös és nagyszámu közönség volt jelen. Ez az első hajó, amelyet Japánban külföldi segítség nélkül építettek.

A czár katonai szemléln.

Budapest, decz. 27. (Saját tud. távirata.) Pétervárról jelentik: Carskoje Seloban tegnap diszszemlélt tartottak a finnországi gárdaezred felett. A czár megköszönte a tiszteknek és a katonáknak ez ezrednek körülbelül 100 éves szolgálatát és annak a reményének adott kifejezést, hogy az ezred a trónörököshöz, parancsnokához éppen oly hű lesz, mint a czárhoz.

Földrengés.

Budapest, decz. 27. (Saját tud. táv.) Innsbruckból jelentik: St. Gallenkirchenben tegnapelőtt este 6 óra 15 p. és tegnap reggel 1 óra 30 p. erős földrengést éreztek délnyugatról északkelet felé tartó irányban. Montafonéban a butorok elmozdultak a helyükről és a fali órák megállottak.

A régi emlékek helye.

Budapest, december 27. (Saját tud. táv.) Belgrádból jelentik: Natália királyné Lazarevics

Lázár tábornoknak ajándékozta az Obrenovicsok nisi konakját. Ezt Milán király vette a török kormánytól, mikor Nis a szerbeké lett.

Uj szabad kikötők

Budapest, decz. 27. (Saját tud. táv.) Londonból jelentik: A Daily Telegraphnak Sanghaiból érkezett távirata szerint az új japán-kínai szerződés értelmében a következő városokat nyitják meg a világkereskedelemnek Söngvangsöng, Liaojang, Sinmintin, Tieling, Tuangcsangeze, Csangtun, Saleumen, Csangcsun, Chirin Charbin, Huncsun, Sansin, Zizikar, Chailar, Haigun és Mandzsuria.

NYILTTÉR.

Az „Első nagyvárad cipő- és csizmagyár” Moskovits Farkas és Tsa cég.

mely 370 alkalmazottat és munkást foglalkoztat és kizárólag a legfinomabb lábbelieket *kézimunkával* készítetteti.

Nagyvárad, Kossuth-u. 5 számú saját házban (volt rendőrségi épület) levő

kicsinybeni eladási üzletében

férfi, női, fiu és gyermekcipőket, vizmentes csi mákat, eredeti gyári árban — minden pár lábbelin a szabott ár rá van plombálva — árusít.

**Kitűnő anyag! Legjobb szabás!
Tartós munka!**

**Kényelmes viselet! Legdivatosabb façon!
Telefon: 417.**

BUTOR-IPARTELEP

Nagyvárad, Szent László-tér
RIMANÓCZY-HÁZ. Holdas templom mellett.
Telefonszám az egész megyére 584.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy

butor

nagyraktáramban

modern szalon-, ebédlő-, háló- és fürdőberendezések, valamint mindenemű **tükör, réz- és vasbutorok** a lehető legszolidabb árszámítás mellett a **legszébb kivitelben** szerezhetők be.

Saját műhelyemben

személyes felügyelettel mellett készülnek minden e szakmába vágó **asztalos, kárpitos és díszítő stb. munkák, javítások** a legjutányosabb árszámítás mellett

Tisztelettel

Büchler Márton.

*** A legdivatosabb ***

névjegyek

olcsón készítettnek
a Szent László nyomdában
Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Kemény

Béla

magánmérnöki irodáját
= a fő-utczai =
Rimanóczy-házba
helyezte át.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Előfizető tanító. Meglepetve olvastuk a levelet. Abban a kis novellában a tanítói kar ellen még csak rejtett támadás sincs. Ugy a szerző, mint az egész szerkesztőség a legnagyobb tisztelettel tekint arra a kiváló, érdemes testületre, a mely a nemzet reménységét neveli és senkinek esze ágában sem volt őket sérteni. Szerkesztőnket most sokkal nehezebb gond sújtja, de azért a tanítóságra nézve bántó dolog sem tudtával, sem tudtán kívül a mi lapunkba nem kerülhet.

KÖZGAZDASÁG.

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905. decz. 27-én

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	113.50
Magyar koronajárdék 4%	— — —	95.30
Magyar koronajárdék 3 1/2%	— — —	86.20
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — —	96. —
Horváth-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — —	96.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	— — —	213.50
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön	— — —	158.50
Osztrák járadék papirban	— — —	99.50
Osztrák járadék ezüstben	— — —	100.30
Osztrák korona járadék	— — —	117.15
Osztrák járadék aranyban	— — —	99.50
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	157.50
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	16.30
Magyar hitelbank részvény	— — —	790.25
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	670.75
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	664. —
20 frankos arany (Napolendor)	— — —	19.14
Német birodalmi márka	— — —	117.75
London vista	— — —	240.10
Páris vista	— — —	95.70
20 márkás arany	— — —	23.50

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

KERN ÉS PETROVICS

csemege, fűszer, pezsgő, bor, rum, ásványviz és vadkereskedése

Nagyvárad, Fő-utca. (Huzella M. céggel szemben).

Ajánljuk friss csemege árucikkeinket a legolcsóbb áron, a legpontosabb kiszolgálás mellett.

Különféle csemege-datolya. Compot-szilva. — Friss malaga szőlő. Szultán-füge. — Smyrna-füge.

CUKROZOTT vegyes **GYÜMÖLCSÖK**
DeSSERT papírhéju mandula.

Tea-sütemények

friss minőségekben.

PÁCOLT ÉS MARINÁLT HALAK.

FRISS kelettengeri **HERING**.

Szardiniák összes nemei.

Ementhali, Groi, Gorgonzola, Strachinó, Imperial és összes csemege-sajtok.

Az arany kereszthez.

Húsfélék.

Conservek. — Főzelékfélék.

Legkitünőbb rumok.

China és orosz TEAK nagy választékban.

Lerakata a

LITKE L.-féle «CASINO-SEC»

magyar pezsgőbornak,

Mercier & Co., Epernay, valamint

G. H. Mumm Reimsi hírneves francia

pezsgőknek.

Legjobb **k á v é k**
minőségű

Jamaika, Cuba, Ceylon,

Arany-Jáva és Mokka.

Rendkívüli finom

Palermo pörkölt kávé,

amely izre és aromára páratlan jó.

Óriási választék mindenféle **cukorkákban**

diszes dobozokban és kimérve.

KUGLER HENRIK (Gerbaud)

udvari cukrász összes gyártmányainak főlerakata, u. m.:

Csokoládék, cocoaó,

Tea-sütemények, Mignon-sütemények és cukorkák.

Wallerstein Fülöp Fiai Nagyvárad, Bémer-tér

Újévi maradékvásár megkezdődött!

Azon körülmény, hogy sikerült Aradon a jóhírnevű »Probst Károly és Társa Utódai« cég csődtömegét és Kolozsvárott a »Balogh és Reil«-féle áruraktárt megvennünk, azon kellemes helyzetbe vagyunk, hogy képesek vagyunk minden versenyt felülmulva jó minőségű kézmű- és divatárukból eddig nem létezett **rendkívüli olcsó árak** mellett, dus választékot szolgáltatni.

Az újévi ünnepekhez igen alkalmas és czélszerű ajándékok beszerzésére ajánljuk dus választéku áruraktárunkat, hol női szövetek, selymek, vásznak, fehérneműek, szőnyeg, függöny, paplan és ágyneműekben stb. dus választékot tartunk.

Fentiekén kívül rendkívüli olcsó árban szolgálhatunk boákat, női és gyermek harisnyákat, keztyűket, meleg alsó trikót, ruhákat, férfi és női ingeket, korsettákat stb.

Amennyiben ritkán kínálkozik ily kedvező alkalom, hogy jó árut meglepő olcsó áron bevásárolni lehessen, kérjük a t. cz. vevőközönséget áruházunk megtekintésére, előre is biztosítva, hogy **olcsó, szabott árak** mellett fogjuk a szükségletét kielégíteni.

kiváló tisztelettel

Wallerstein Fülöp Fiai.

Kert-utca 5. számú ház és ugyanott egy Bösendorfi-zongora eladó.

Szörme-kabátok, boák és muffok.

Női és gyermek felöltők.

Erdélyi pokróczok, flaneltakarók.

Lévai Márton-féle

könyvkötészet,

vonalzó-intézet és üzleti könyvgyár r. t. üzemét megnagyobbitotta, hogy a n. é. közönség részéről mindinkább növekvő megrendeléseknek eleget tehesen.

1402.

Csalhatatlan csodás eredmények.

London.

Évek óta használom az ön Wilhelm-féle antiarthritis antireumatikus vértisztító-teáját, mert csak ez tudott megszabadítani erős reumámtól.

Tisztelettel **Dorn C. F.**

London 46. Museum Street, a British Muzeum mellett.

Wilhelm Ferencz urnak, gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító Neunkirchen, Alsó-Ausztri.

Oroszmező.

Nem mulaszthatom el Nagyságodnak legtiszteltebb köszönetemet kifejezni a küldött Wilhelm-féle antiarthritis antireumatikus vértisztító teáért, miután két teljes esztendőn keresztül lábaimon rettenetes reumával kínlódtam és az ön vértisztító teájának használata által ettől megszabadultam, amit tehát most és a jövőben a közönségnek tudomására hozok.

Lekötelezettje

Ruhstörer Henrik, adóbeszedő

Kapható Franz Wilhelm gyógyszerész cs. és kir. udvari szállító Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint nevesebb gyógyszertárakban és drogueriakban.

HIRDE TÉSEK

jutányos árban felvételnek a

„TISZÁNTÚL”

kiadóhivatalában.

SCHICHT-SZAPPAN!

(Szarvas vagy kulcs-szappan)

Legjobb, legkiadósabb s azért a legolcsóbb szappan.

Ment mindennemű káros alkatrészeketől.

Mindenütt kapható

A vásárlásnál különösen ügyeljünk arra, hogy minden darab szappan «Schicht» névvel és a «szarvas» vagy «kulcs» védjeggyel legyen ellátva. 2271. a.

BELÉPÉSI FELHÍVÁS.

A Biharmegyei korona takaré- és hitelszövetkezet
1906. évi január 1-én

új évtársulatot kezd,

mely 1908. december hó végéig tart.

Egy üzletrész egy korona.

A befizetési könyvecskék mindjárt a belépés alkalmával szolgáltatnak ki.

A szövetkezet helyisége:

a Biharmegyei Takarékpénztár 1-ső emeleti üzlethelyiségében van,
Nagyváradon, Kossuth Lajos-utca 2. sz. alatt.

Jegyzések itt, valamint a földszinten levő váltó-üzletben már a mai naptól kezdve elfogadtatnak.

Az igazgatóság.

Haász Manó

kézmű- és divatáruháza

NAGYVÁRAD, Zöldfa-u. elején.

Figyelem!

Ajándék tárgyak beszerzésére külön osztály van létesítve. Minden cikkben bámulatos olcsó árak, amik az újévi ajándékok beszerzését nagyon megkönnyítik.

Ujváros leglátogatottabb üzlete.

A közelgő ünnepekre

ajánlom a következő

asztali boraimat

f. adózottan 10—25 L. fonott üvegekben (demyon)

1. n.-várad **új bor** literje **28** és fél kr.
2. 1904. » **ó bor** » **31** és fél kr.
3. 1904. » **ó vörös bor** » **45** és fél kr.

Ugyan e borokat **50—100 literes hordókban**, fogy. adó nélkül — házhoz szállítom vagy vasuti állomásra adom **18—21—35** frt. Hl. árban.

1900-as menesi finom ó fajborok, melyek gyógyborokul is alkalmasak; — 7 tized L-es palackban az ismert árakban.

Molnár Lajos,

szőlőbirtokos, Schlauch-tér 18. 1420.

Nagy újévi vásár az ujonnan berendezett **Korona- és Filler-bazárban.**

— **Fő-utca, városi Bazár-épület.** —

MEGNYILT A KORONA-BAZÁR! hol legolcsóbban lehet vásárolni újévre mindennemű gyermek-játékokat, ajándék- és dísz tárgyakat, utazó készleteket és bőröndöket. Női és férfi fehéreneműeket, dohányzó készleteket. Régi helyiségünkben csak december hó végéig tart az eladás.

Teljes

tisztelettel:

FRISS és TSA KORONA- és FILLÉR-BAZÁR. Fő-utca, városi Bazár-épület.